

Jens Peter Jensen (Agerskov): Det, der kalder mig frem i denne forhandling, er § 1 om oprettelse af nye centre for højere uddannelse i områderne Esbjerg, Roskilde og Ålborg. Jeg er da godt klar over, at det stigende behov, det stigende antal studerende og den udvikling, der forudses, gør en udvidelse af de bestående 3 universiteter stærkt påkrævet. Det er heller ikke det, jeg skal tale imod, men fremover er det jo ikke nok, og der må jo snart skulle tages stilling til, hvor de nye universiteter skal ligge.

Alle i vor landsdel har samlet sig om Haderslev og mener, at denne by er vel-egnet, med gode forbindelser, passende afstand fra grænsen; desuden vil en placering af et universitet i Haderslev betyde en styrkelse af den danske kultur og af erhvervsudviklingen i landsdelen. Der må være en formidler af den kulturelle vekselvirkning imellem syd og nord. Haderslev har for tiden teknisk skole, handelsskole, et gymnasium og et seminarium, og når den rette forståelse vises, er Ribe og Vejle amter ikke afsides; Haderslev ligger godt for en udnyttelse også for studerende fra Ribe, og vejen derfra til Haderslev er vel ikke længere end fra Haderslev og dertil. Der er i landsdelen fuld enighed om placeringen i Haderslev, og der er givet tilsagn om støtte fra alle sider dernede.

Det vil volde bekymring, at vore synspunkter ikke har fundet større forståelse eller er taget alvorligt nok med i overvejelserne, men enhver, der har indflydelse på afgørelsen, bør erindre sig den fra forskellig ansvarlig side i de foregående århundreder anvendte kortsigtede politik, der har haft afgørende indflydelse på vor landsdels skæbne. Man bør tillige tænke på det ansvar over for fremtiden, som beslutningen indebærer. Ingen vil senere kunne bestride, at der fra sønderjysk side så indtrængende og alvorligt, som dansk sprog gør det muligt, er advaret imod at tilsidesætte vore ønsker. Det er af afgørende betydning at placere det påtænkte universitet i landsdelen. Det må jo ikke glemmes, at i 1860 havde Sønderjylland 147.000 indbyggere. I Vejle-Ribe amter, der er 30 pct. større, var der 150.000, og i 1965 havde vi 228.447 mod de andre to amters 247.503. Men huskes må det, at der fra 1864 til 1914

udvandrede ca. 60.000 af vore bedste unge, fordi de ikke kunne finde sig i de nye forhold eller i at være 3 år tysk soldat. Den første verdenskrig 1914-18 kostede ca. 6.000 — et tab, et savn på 66.000 mennesker, som har sat sit dybeste præg i vor landsdel, således at den har haft svært ved at få genrejsning.

Haderslev var i 1860 Jyllands næststørste by med 8.000 indbyggere, nu har den da de 20.000, og vi regner med, at den, inden universitetet bliver en kendsgerning, vokser yderligere. Behovet vokser, jo stærkere samkvemmet i Europa bliver. Det er alvorligt, hvis ikke hele det danske samfund er solidarisk med os i denne sag; og der er aktivitet herfor, for uden disse ting kan vi ikke klare os i det brydningsfelt, som området både syd og nord for grænsen er.

Sønderjylland er en enhed, og universitetet kan blive et vigtigt led i dens videre udvikling; det er en landsdelsinteresse, men også en landsinteresse at få det. Denne landsdel må ikke ligge tom og vegeterende hen i vor dynamiske tid. Beliggenheden vil være god i naturskønne områder ved Haderslev Dam, nær ved et nyt sygehus, ved skov og strand og på et sted, hvor byggeomkostninger i hvert fald ikke er højere end noget andet sted i det øvrige land. Vi er jo mange, ja, hele landsdelen ønsker det universitet til Haderslev. Nordslesvig er ikke fuldt udviklet, selv om der er sket meget, domænegårdene er ændret til små kolonier med det helt modsatte formål.

Problemerne bliver ikke mindre ved, at vi står over for en mere international udvikling, der kan udsætte landsdelen for at blive befolket af beboere udefra, såfremt vi ikke forstår at løse vore problemer indefra. Sønderjylland er broen, og her har der altid været brydninger. Én bejler kom fra syd og én fra nord, og skal broen gøres stærk, må det være af et stærkt menneskemateriale.

En borger i Nordslesvig sagde i 1920 på sin rolige, balancerede måde: vi kom hjem til vort eget folk med vore fejl og mangler, vi kom hjem til et folk med dets mangler og brøst, men vi må dele med hverandre og i øvrigt støtte hinanden i alt godt. Det var i en sådan nøgtern ånd, at Sønderjylland, da festerne var omme, tog fat på Danmarks ager, samlede de slidte nerver og satte alle kræfter ind på at nå frem til ligestilling med